

♦ יום ראשון כ"ג אדר א' ♦

כא אליו מנגי משפנא משפנא דסהדותא
די אתמני על מימרא דמשה פלחן לינאי
בידא דאיתמר בר אהרן פהנא:

(כא) אלה פקודי המשפן המשפן העדת אשר פקד
על פי משה עבדת הלויים ביד איתמר בן-אהרן
הכהן:

כ"ג א' אלה פקודי • בפרשה זו נמנו כל משקלי נדבת המשפן לכסף, ולזהב ולנחשת, ונמנו כל פלוי לכל עבודתו. המשפן משפן • שתי פעמים, רמז למשפן שנתמשפן בשני חרבנין על עונותיהן של ישראל. משפן העדת • עדות לישראל, שומר להם הקדוש-ברוך-הוא על מעשה העגל, שהרי השרה שכינתו ביניהם. עבדת הלויים • פקודי המשפן וכליו, הוא עבודה המסורה ללויים במדבר לשאת ולהוריד ולהקים, איש איש למשאו המפקד עליו כמו שנאמר בפרשת נשא. ביד איתמר • הוא היה פקיד עליהם למסר לכל בית אב עבודה שעליו.

~ נקודות משיחות קודש ~ (לקוטי שיחות יא עמ' 175)

רמז למקדש שנתמשפן . . על עונותיהן של ישראל (רש"י לח, כא) יש לשאל, מדוע נרמז חרבן המקדש בפרשתנו, העוסקת בבנין המשפן. ויש לומר, שהוא למעלייתא, היינו רמז לנצחיות המקדש. דהנה, משכון הרי נמצא בשלמות, אלא שעובר מן הלנה אל המלנה למשך זמן מסוים, ואחר כך חוזר אל הלנה. ואף כאן: חרבן המקדש אין משמעותו בטול המקדש, ח"ו, אלא הקב"ה לקחו כמשפון, ואחר כך התזירו, ושוב לקחו, ועתיד להחזירו לנו.

(כב) ובצלאל בן-אורי בן-חור למטה יהודה עשה
את כל-אשר-צוה יהוה את-משה:

כ"ג א' ובצלאל בן-אורי וגו' עשה את כל-אשר-צוה ה' את-משה • 'אשר צוה אותו משה' אין פתיב כאן, אלא 'כל אשר צוה ה' את משה', אפלו דברים שלא אמר לו רבו, הספימה דעתו למה שנאמר למשה בסניני, פי משה צוה בצלאל לעשות תחלה כלים ואחר-כך משפן (לא לענין צווי להתנדב קאמר, דהא אדרבה להפך צוה הקדוש-ברוך-הוא בפרשת 'תרומה', מתחלה הכלים: שלחן, מנורה, יריעות, ואחר-כך צווי הקרשים. וצווי משה רבינו עליו-השלום, ריש 'ויקהל', תחלה המשפן ואהלו, ואחר-כך הכלים. אלא

רש"י כפשוטו - מהדורת לשם

לכל הלויים. ומהו 'ביד איתמר' הוא היה פקיד (ממונה) עליהם, למסור לכל בית-אב משבט לוי את העבודה שעליו לעשות (מפרשים): תורה כב (כב) ובצלאל בן אורי וגו' עשה את כל אשר צוה ה' את משה. 'אשר צוה אותו משה' אין פתיב כאן, אלא 'את כל אשר צוה ה' את משה', בכך מלמד הכתוב שעשה בצלאל אפילו דברים שלא אמר לו משה רבו לעשותם, והספימה (בונה) דעתו של בצלאל למה שנאמר למשה בסניני. ובמה שינה בצלאל ממה שאמר לו משה? פי משה צוה לבצלאל לעשות תחלה כלים ואחר-כך משפן, וכסדר שנאמרו

(הוכחו, לש"ר):
משפן העדות. למה נקרא המשפן 'עדות' מפני שהוא עדות לישראל שויתר (שמחל) להם הקדוש-ברוך-הוא על מעשה העגל, שהרי השרה שכינתו ביניהם:
עבדת הלויים. מה ענין עבודת הלויים לכאן? אלא כל פקודי המשפן וכליו הנמנים ומסתמכים בפרשה זו, הוא עבודה המסורה ללויים במדבר, שהיו הלויים ממונים לשאת את הכלים ולהוריד ולהקים את המשפן, ולהיות נצב איש איש למשאו המופקד עליו, כמו שאמור בפרשת נשא (במדבר ד):
ביד איתמר. עבודת המשפן מסורה

(כא) אלה פקודי המשפן. 'פקודי' הוא לשון מנין וספירה [כמו: 'בפקד אתם' (לעיל ה, יא)], שכן בפרשה זו נמנו ונסתכמו כל משקלי נדבת המשפן, כמה נתרם לכסף וכמה לזהב ולנחשת, וכן נמנו כל פלוי הנצרכים לכל עבודתו, אשר כל אלו מסורים לעבודת הלויים (הוכחו, ב"א):
המשפן משפן. תיבת 'משפן' נדרשת מלשון 'משכון' שהלווה נותן כשאין לו לפרוע חובו, וכפל הכתוב ואמר 'המשפן' 'משפן' שני פעמים, רמז למקדש שנתמשפן בשני חרבנין - שנחבר פעמיים ונישל כמשפון על עונותיהן של ישראל - כנגד מה שהתחייבו להפרע בעונותיהם (תנחומא)